

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt.
félre . . . 2 frt.
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos peti sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

Uj törvények.

Hosszu és részletes belügyminiszteri rendeletek s a könyvpiacra tömegesen megjelent különböző alakú törvénykiadások bizonyítják, hogy új arája nyílt a megyei és községi közigazgatásnak. A törvényhatóságokról szóló 1870: 42. törvény-cikk 15 évig, a községekről szóló 1871: 18. törvény pedig 14 évig boldogított jól-rosszul bennünket. Most már letűntek, hogy helyet adjanak az újabbaknak, melyek jósága és czélszerűsége felett nagyon megoszolnak a nézetek, melyek mindenike tapasztalatra hivatkozik és példákra utal, bel- és külföldire egyaránt. — A községekről szóló 1886. évi 22. törvény-cikk folyó július hó 23-án már életbe lépett, — a törvényhatóságokra vonatkozó 1886. évi 21. t.-cikk pedig folyó évi augusztus 15-én fog érvényre emelkedni, kötelesek lévén a törvényhatóságok addig elkészíteni egy csomó szabályrendeletet, mely az új törvény szellemét gyakorlatilag is kiemelve.

Nines terünk ezuttal rámutatni azon eltérésekre, melyek a régi és új törvények között léteznek, s melyek helyességére nézve lehet vitatkozni pro et contra eleget, teljesíteni azonban mindenestre kell mindeniket. De egy tapasztalati tényre mégis hivatkozhatunk, mielőtt elbucsznánk véglegesen a régi törvényektől. El kell ismernünk, hogy ott, a hol végrehajtásukra meg volt a kellő akarat, a hol rendelkezéseik előtt meghajolt a törvényhatóságok érzelmétől vezetett közönség, a hol az alkotmány iránti hűség uralkodott s ez érzet hatása kifejlesztette a községi és törvényhatósági autonómia becsének tudatát: ott — bármily hiányos, bármily czélszerűtlen volt különben a törvény némely szakassza — üdvös eredményt lehetett tapasztalni. Megfordítva pedig csak visszaéléseket, a nép anyagi és erkölcsi súlyosodását, a törvények s a hatóságok iránti tiszteletlenséget s ezzel együtt

az alkotmányos érdelem kivészését kellett szemlélőnk. „Vana sine moribus leges” — régi igazság, melyet mindig új meg új példák igazolnak. Teljesítse mindenki híven iőtelességét, a főispánon és alispánon elkezdve a közigazgatás keze-lábat képező községi jegyzőig, bizonyára meglesz a kívánt eredmény nemcsak abban a tekintetben, hogy a §§-ok végre lesznek hajtva, hanem abban is, hogy a nép tapasztalván a szükséges szigor felett az igazságot és érdekei iránti kívánatos figyelmet, hatósága iránti háláérzete és törvénytisztelete mellett a magyar alkotmány iránti hűségben és ragaszkodásban is erősödni fog.

LEVELEZÉS.

Magyarigen, 1886. július 16.

— Báró Kemény Kálmán főispán fogadtatása. —

Alsófehérmegye főispánja, b. Kemény Kálmán ur ő méltósága a megyében első körútját a napokban tevéen meg-ezen útjában a magyarigeni járás székhelyét, Magyarigent is szerencséseltetvén, itt nemzetiégi különbség nélkül a legnagyobb lelkesedéssel fogadtattott.

Daczára a kedvezőtlen borus időnek, már kora reggel gyülekezett a nép Magyarigennek Krakkó felől kijárásánál, hol diszkapu volt felállítva. — Az összegyűlt köztől a vidéki birtokosság, különböző vallásfelekezeti lelkészek, hivatalnokok, jegyzők, iparosok, községi előjárók és földművesek nagy számmal voltak képviselve.

A taraczkok durrogására, melyek a főispán közeledését jelenték, az összegyűlt sorokozni kezdtek s szeretve tisztelt alispánunk, kir. tanácsos nagyságos Csató János ur társaságában megérkezett főispán ő méltóságát harsány éljenzessel fogadták.

Ő méltóságát Köblös Miklós szolgabíró üdvözölte, melyre ő mltsga felelt, még pedig oly rokonszenvesen, hogy egy román pap ily szavakra fakadt: „Omului dumnezeu!” (Isten embere). Beszédében különösen hangsúlyozta a hazaszeretetet, király és haza iránti hűséget, mint olyant, mellyel minden igaz hazafiának bírnia kell s melyet szükség esetében élte feláldozásával is meg kell pecsételnie.

Nem szoktunk hizelegni sem magunknak, sem másoknak, hanem azt bátran állíthatjuk, hogy ő mltsga szívesen lekötölöző modora, meggyerő szép előadása, rokonszenves alakja mindnyájunkat annyira lebilincsel, hogy reánk vonatkozólag elmondhatjuk Julius Caesarral: hogy: jöttem, láttam, győztem!

Rövid ittmutatása után Zalathna felé vette útját ő méltósága. — Vezérelje az isten szerencsésen mind jelen útján, mind további pályáján, s adja isten, hogy Alsófehérmegye benne egy boldog s dicső jövőnek hajnalsugarát lássa.

R. I.

Zalathna, 1886. július 20.

— Lukács László orsz. képviselő fogadtatása. — B. Kemény Kálmán főispán üdvözlése. —

Mozgalmas és ünnepies két napja volt különben szerény és csendes városunknak a legközelebbi időben. — Kerületünk nagyérdemű országgyűlési képviselőjének, Lukács László urnak hazajövele ugyanis tudomásra jutván, kedves kötelességének tartotta városunk közönsége iránti rokonszenvének és tiszteletének egy kis fogadtatás által is kifejezést adni. E végből folyó hó 15-én délután 5 órakor hosszú kocsisorral kivonult az itteni bányászati tisztviselői kar Galacz községig s ott Weisz Tádé m. kir. bányakapitány ur rokonszenves meleg szavakkal röviden üdvözölvén beérkezett képviselőnk, mindnyáján ismét kocsira ülve, visszaindultak Zalathnára. Itt a város határán pedig egy fellobogózt és „Isten hozott” feliratu, beljebb pedig a m. kir. kohómű előtt, ennek munkásai által felállított és „Szerencse föl” köszöntő szavakkal ellátott diszkapuk előtt taraczk durrogással s zenezóval az összes polgárság várta az érkezőt, kiknek nevében Csiky János r. kath. plébános ur tolmácsolta a tisztelet és ragaszkodás érzelmét, kívánva, hogy nagyrabecsült képviselőnk megérdemelt pihenését és nyugalmát szülővárom sában feltalálja s azt semmi se zavarja meg. — Végre e nap ünnepélyének befejezéséül estvéli 9 órakor, ugyancsak a polgárság által, hosszú sorokból álló faklyásmenet rendeztetett, mely alkalommal W. I. ur mondott egy formailag meglehetősen csinos, de tartalmában nem egészen kifogástalan beszédet. Nem volt ugyanis sem alkalmi sem czélszerű ily üdvözlésnél a nemzetiségi kérdések megvitatása, mint a hogy az tételt, mert azon szavak nem igen eshettek jól senkinek, a szintén üdvözlés végett jelenlévő békés románajku polgárokat pedig legtevesőbbé érinthették kellemesen.

Lóte Lajos tanár emléke.

— Tartotta dr. Kovács Ödön rector-professor 1886. június 30-án. —

És eme nagy munka végzésekben, a szigorú kötelesség-érzetten kívül semmiféle melléktekintet, sem jutalom reménye, sem az oly általános emberi hiúság, személyes ambíció: szereplési vagy hatalmi vágy nem vezette. Hiszen láttuk mily készséggel vonult vissza ezen munkakörtől, mihelyt látta, hogy van ki helyét elfoglalja. Elte utolsó éveinek külön gondját az új épület emelése képezte. — Sürgette akkor, mikor mi még halaszthatónak gondoltuk; költségét előállíthatónak bizonyította akkor, mikor mi még kételkedtünk; majd az előleges tervezetekben, az épület-terv megkésztetésében, megválasztásában, czélszerű és izletes módosításában vitte a vezér szerepét; és 1884 tavasza óta ott láthatattok őt jó reggeltől késő estig, miként lesi gondos szemekkel a romok szétbontását, az alap mélyülését, az új falak emelkedését. — Az építés az őszön lett befejezve; az egyes termeket csak lassankint, az elkészülés és felszerelés sorrendje szerint vette birtokába az ifjak serege. Ah, oly jól emlékszem még én! a késő ősz egy délutánján, melynek csalékony nyári melege percze barátunk hanyatló erejét is felélenkíté s tán csüggedt reményét is megcsalta, együtt a szabadba kocsikáztunk; visszajövet a főiskola udvarára hajtattunk. Onnan a kocsi-ból magyaráltatta szorgos gonddal és nézte sovár szemmel, hogyan lépi át a határt a harcra kész bátor sereg, hogyan foglalja el új lakása minden egyes részét külön küzdelem után, miként hajdan Izrael honfoglaló népe az ígértnek földét. Oh bizony, mintha a hajdanok nagyprótétáját lát-tam volna, ki elvezette az új nemzedéket az ígért földéig, de maga a határt át nem léphette, ki már csak a Nebó hegyéről kíséri áldó szemekkel a honfoglalás küzdelmeit; mintha láttam volna, hogyan emeli felfelé elgyengült kezeit, hogy kicsikarja az égtől a győzelmet és az áldást!

D. I.

TÁRCZA.

Ujjászületésem.

Híven szeretni, oh most nem lehet,
Órült, ki tán a szívnek még hiszen;
S szerelmed ah, — mely lakja kebledet —
Romlott életre mindig ez viszen.

Eszed vezesse élted lépteit,
Uralja lelked csak a számítás;
A szív soh' sem nyer, mindig csak veszt —
Mit ő dobog, mind dőre ámitás.

Eszményért küzdeni, oh az is hamis!
Mit ad az eszmény: légrát bizony!
Mit kézzel foghatsz, legbiztosb paizs —
Csak azt nem járja dárda, sem szigony.

Tégy úgy, mint más, — eh hagyd a szivedet!
Valóra törj: — kenyért csupán ez ad.
Meglát'd az ész, mily biztosan vezet,
Panaszra soh' sem nyil az ajkad.

Igyen beszéltek nékem ők soká,
A hű barátok, kedves emberek —
Rideg szavuk beh régen kinozá
Az én csüggedő, árva lelkemet.

De szólt a szívem s benne bizom én:
Csak küzdj s szeress, mint én sugom neked!
— — Azóta vész között, vihar ölén
A czél felé egy ideál vezet . . .

A beszéd városunknak nemzetiségi különbség nélküli összes polgársága nevében mondván, annak minden faji jellegét és politikát (legalább olymért) nélkülözni s egyszerűen csak tiszteletet és üdvözlést nyilvánító modorban kellett volna tartania.

Még egyet. A tett megjegyzés nem akar személyeskedés lenni, de nem is vehető annak. A szónoklat a nyilvánosság előtt, s mint már említettett, egy nagy közönség nevében tartatván, azt bírni nem csak lehet, de jogos is.

Kerületünk kitűnő képviselője megköszönve a polgárságnak ezen figyelmét és ez alkalommal is nyilvánult őszinte ragaszkodását, nagy tapintatossággal nyilatkozott röviden a nemzetiségi ügyről is, hangsúlyozván közben azon egymásiránti barátságos érzelmeket és kölcsönös becsülést, melyek az itteni különböző ajku polgárok között a békés szellemet eddig is fenntartották s annak fennállását jövőre is biztosítják.

Ezen szavak is jótékonyan hatottak s mindnyájan elégedetten távozza a színhelyről, zajosan éltették kerületünk mélyen tisztelt képviselőjét, kihez elválaszthatlan kapcsolódik városunk összes polgárságát.

Második ünnepélyessége városunknak báró Kemény Kálmán főispán ur ő méltóságának, megyénk érdemdús alispánja kíséretében tett, körutazása alkalmából került fel.

Ő méltósága e hó 16-án reggel 10 órakor városunkba lévén érkezendő, a bányászati tisztviselői kar kocsiikon Fenes községig eleibe ment s ott Lukács László képviselő ur által üdvözöltetvén, visszaindultak Zalathnára. — Ennek határánál pedig hasonlóan az összes polgárság, élén Csiky J. plébános urral, eszközölte az őszinte mély tisztelettel párosult fogadtatást.

Egyszóval, városunk mérvadó köréi igyekeztek ez első alkalommal is megyénk új kormányzója iránti nagy-rabecsülésüknek és mély tisztelőiknek oly módon is kifejezést adni, ki is kellemesen meglepetve érezvén magát, köszönetét nyilvánította azokért, biztosítván egyúttal a jelenlevőket, hogy ugy a megye, mint egyes községeinek érdekében minden lehető jót és alkalmast megteend.

Ezekután ő méltósága beszállván s megebédelvén mélt. Lukács B. ur házánál, délután fél 3 órakor utját tovább folytatta Abrudbánya felé. — visszahagyván azon benyomást, hogy megyénk élén oly rokonszenves és gazdag ismeretekkel bíró férfit áll, ki annak történelmi múltját és jelenlegi viszonyait is teljesen ismeri.

Most pedig kis városunk ismét esendes és morzsolja tovább a napokat . . .

Civis.

Verespatak, — július 20.

— B. Kemény Kálmán fogadtatása. —

Szép ünnepe volt Verespatak nagyközség és bányavárosnak folyó hó 17-én. Megyénk általában kedvelt és szeretett főispánja b. Kemény Kálmán először jelent meg e járás székhelyén a mi fáradhatatlan alispánunk, Csató János kíséretében.

Abrudbányáról a bucsumi völgyön 17-én reggel vonult fel a „Detonátóra“ kíséretével, a hová ugy délelőtti 11 órakor megérkezve, azonnal hozzáfogott a meredek sziklaesúcs megmászására, hová bámulatos kitarással jutott fel. — Lejőve, a szikla aljában kedélyes rögtönzött ebéd volt, a mit a kincstár képviselője Bróz Alajos főer-

Édes anyanyelvünk szabályainak buzgóbb kutatója, tisztaságának lelkesültebb őre senki sem volt. Oh hány-szor foglalta el tizperczes szüneteinket szelleműs, élénk vitáival, miket a magyar nyelvészeti vitás kérdései felett egyikünkkel vagy másikunkkal, olykor mindnyájunkkal szemben folytatott.

Sokoldalú ismerete birtokában hogyan tarthatta volna magát távol azon tudománykörtől, melynek feladata ép az, hogy az összes emberi ismeretet és tudományt összefoglalja, rendszerezze, alapelveire vezesse? Igaz, hogy az előleges okoskodásokra alapított ideális, vagy jobban mondva abszolút bölcsészettnek éles ostromozója volt, de nem azon kicsinyléssel, mely rendszeren a tárggyal való ismeretlen-ségből származik. — Hiszen emlékezhetek, hogy néhány napján, ha valamely családi alkalom vidámabb baráti körbe gyűjtött össze, csak említenünk kellett a Hegel nevé, hogy legelőkeltebb vitáit provokáljuk, melyekben egész hosszú sorozatát tárta fel azon tévedéseknek, miket a nagy bölcsész a pozitív ismeretek terén elkövetett. Hajlama és tanulmánya a real irányú bölcsészet felé vonta. Csakhogy magasröptű szelleme nem tudott megmaradni azon szűk látkörben, mely az eszményi világot kizárja s igaznak csak a kézzelfogható érzéki valóságot ismeri el. Művészi szelleme feltudott emelkedni a költői ihlet, a zenei összhang öröklényű honába; puritán jelleme az örök erkölcsi világrend zavartalan vízében fűrődözve nyerte meg közlő németisztaságát; egységre törekvő lelke a gondolkodás és kedély szükségérzetével hódolt meg az egység alapfeltétele, az abszolút szellem előtt. — A lelketlen materialismusk hazánkban nem volt körülhellelőbb és fegyverzetesebb ostromozója, mint ő; követve szellemrokonát, Németország legnagyobb természettudós bölcsészét, Langét, kinek a „Materialismus történetéről“ írott nagyműve magyarra fordításával csak azért hagyott fel, mert nem sikerült kiadót találunk rá.

dész rendezett, fűszerezve az abrudbányai ezüstyök zenéjével.

Délután 2 órakor egész kíséretével lóra ülve, utját Verespatakra vette, hol a fenyves alatt a község intelligentiája fogadta, élükön Apostol Alajos r. kath. lelkes-szel, ki igen csinos s eszmékben gazdag beszéddel üdvözölte ő méltóságát, ki igen szívélyes szavakkal fejezte ki köszönetét a fogadtatásért. — Ezután megindult a menet nemzeti zászlókkal, a városba elkisérendő ő méltóságát lakására, ki azonban a nagy ut daczára nem sietett piheneni, hanem ahelyett felment a „Csetátye“ nevű üreget megtekinteni, mely valóban a természet egy csodaalkotásu remeke, s csak ennek megtekintése után ment lakására, hol rövid pihenés után a tisztelőseket s bemutatásokat fogadta.

Este fél 9 órakor kezdődött a tiszteletére rendezett bankett, a mely igen kedélyesen folyt le. A pohárköszöntőket Apostol Alajos kezdte meg, éltetve a főispán urat, mire ő mltsa a bányászvidék közönségét, kikkel annyira rokonszenvez, éltette. Kremnitzky F. Jakab éltette a mi kedvelt alispánunkat, ki az itt tapasztalt jó egyetértést és testvériséget éltette. Imreh Károly s. szolgabíró Apostol Alajost, Ebergényi Mózes bányabirtokos Kremnitzky Jakab bányatisztet éltette. Ebergényi Sándor szigorló jogász a járás szolgabírójára és segéd-szolgabírójára emelt poharat. Apostol Alajos Ebergényi Mózeset éltette, mire aztán tovább folyt a pohárköszöntők hosszú sora, ősi szokásként.

Másnap, 18-án ő méltósága a vidrai vizesést tekintette meg, kísérve a járás két szolgabírójától, kikhez a topánfalvi két szolgabíró is csatlakozott. Utközben a nép megtudva ő méltósága jöttét, mindenütt kigyűlt s hatalmas éljenekben fejezte ki hódolatát.

A vidrai vizeséstől visszament egyenesen Abrudbányára, magával vive egy szép emléket, minőt e táj regényességben gazdag természete nyújthat, s itt hagyva egy kedves emléket, a melyet e község örökre meg fog őrizni.*

Vizakna, 1886. július 20.

— Fűrdoi élet. —

Mintán megyénk közlönyében Vizaknáról már huzamosabb idő óta tudósítás nem jelent meg, elhatároztam magam arra, hogy elmondjak egyet-mást városunk állapotáról és az itt előforduló eseményekről, ha a tisztelt szerkesztőség szerény soraimnak b. lapjában helyet adand.**

A fűrdoi élet most érte el itt tetőpontját; jelenleg 95 családra rug a fűrdovendégek száma. E hó 17-én ideérkezett Román Miron nagyszabeni gör. n. e. metropolita is nagyobb számú kísérettel. A fűrdovendégek nagyobb része természetesen a szebeni százsz atyafiakból kerül ki, vannak azonban messzibb vidékekről is többen, a mi azon örvendelés jelenségre mutat, hogy V i z a k n a rendkívüli gyógyhatású fűrdoje megérdemelt figyelmet gerjesztett fel maga iránt hazánk közönsége közt. Nagy számmal rándul ki továbbá a mindennap közlekedő kőjvonattal a szebeni közönség; ha szép idő van s a hevesen sült nap melege fölbreszti az üdülés után való vágyat, százan is jönnek ki — a fűrdóbérlő nagy öröme — az elmaradhatatlan „überzichrerl“ és zsőernyőkkel hatalmasan föl-

* Kérjük, keressen fel többször tudósításával.

** Csak mennél gyakrabban s mennél többről.

Szerk.

Saját szaktudománya a természettudomány és ifjúkori stúdiumának tárgya, a theologia, közötti érintkezési pontokat és határvonalakat élénk érdeklődéssel, alapos tanulmányal kutatta; bizonyosság rá nyomtatásban is megjelent nagy munkája, mely az emberi szellem fejlődésének ezen nagy érdekű, változatos processusát, ennek egész történetét, első kezdettől a jelenig részletesen, mélyreható lélekkel rajzolja.*

Ily tehetség, vas szorgalom és éles ítélet birtokában mily óriási magaslatra emelkedhetett tulajdonképeni szaktudományában, a természettudományok és főleg a meny-nyisegtan körében! Tudjátok, hogy én ennek magasságát és mélységét megmérni egyáltalában képtelen vagyok. Én csak arról tehetek bizonyosságot, hogy korántsem elégedett meg ezen tudományok vívmányainak kommentatorai-val, hanem mindentűt a tudomány nagy hőseinek óriás szelleméhez fordult és egy Newton, egy Leplace, egy Arago, a két Bolyai művei nemcsak asztalán ékeskedtek, de ismeretszomjának mindennapi italát képezték. Én csak azt tudom, hogy azt, mit valaha olvasott és tanult, elfeledhetlenül és önálló ítéllettel tudta sajátjává tenni; hogy azt, mit tanított, már mindig sajátjából meríté, és azt, mi sajátja volt, bámulatos világgal tudta közölni. Emlékezem, hogy még tanársága kezdetén néhány jelesebb tanítványát a felsőbb mennyiségtanból és ábrázoló mértanból magánóránok oly sokra vitte, hogy azok közül némelyik a híres bécsi műegyetemen játszva tudta letenni az első évi vizgát, csaknem egyedül az ő előadása után. — És ha valamiben hibáztathatnám, az azon mulasztása volna, mit neki és még több jeles tanártársamnak is többször szemére hánytam, hogy az, ki a tananyag oly teljes ismeretével, az előadás oly mesteri tökélyével rendelkezett és

* „A theologia és természettudományunk közti viszony története.“ Nagy-Enyed, 1882. XVI. 248.

szerelve. Egyébiránt az utóbbi napok alatt sok eső esett, a fűrdozésnek nagy akadályul szolgálva, de most már hál istennek jobbra fordult az időjárás s az utak is fölszáradtak, úgy hogy már megint bátran kijöhetnek a sártól olyannyira iszonyodó városiak. Ad vocem utak! Ezek miatt sokat panaszkodtak a vendégek; ha egy kis sár lett, azonnal készen állottak vala a panasszal; de már ugylátszik belátták, hogy nem lehet mindig „térdir járni a rózsában“; különben is a kövezet nem terem, mint a dudva, s mint a hadviseléshez, ugy ehhez is három dolog szükséges: pénz, pénz és pénz. Ez pedig nincs. Hát vigasztaljuk magunkat azzal, hogy ha nincs, hát még lehet.

Zenénk is van; a meglehető jó vingárdi banda, a mely hetenként háromszor játszik. Az olvasóterem is el van látva a jelesebb magyar és német napi- és szelapokkal; szóval, az érdemes fűrdobizottság mindent elkövet, hogy a vendégeknek kellő szorakozásuk legyen. — hát még ha befekteti a kincstár a megígért 25000 forintot! Akkor lesz majd igazi pezsgő élet!

Kaszinónk is megvan, jár a magyar sajtó minden jelesebb képviselője, csak hogy most nem igen akad ám olvasó! Sokszor hevernek felbontatlanul a lapok. . . Se-baj! majd olvasunk télire. — Most itt van az aratás. Pár napja kezdődött meg s már folyik is javában. A gabona kielégítő termést ígér általában; csak jó ára lenne, de ugylátszik, hogy erre ismét nem sok reményünk lehet.

Szőcs Géza.

Főparancsnoki évi jelentés

az 1886. júl. 11-re kitűzött önk. tüzölt egyleti évi rendes közgyűlésre.

Tisztelt közgyűlés! kedves bajtársak!

Egyletünknek alapszabályaiban kifejezett czélja: „a rendszeres tüzöltás“, tulajdonképeni végcélja pedig: e város lakói élete és vagyonának a tűzvész pusztításaitól való megóvása.

E czél elérésének föltételei — kellő számú tüzöltök és megfelelő öltő és mentő-eszközökön kívül — rendszeres tüzörtség és a működő tagok szakszerű képzettsége.

A tüzörtség feladata: a veszélynek keletkezésakor való fölfedezése, jelzése és az oltási munkálatok előkészítése, a szakszerű képzettségnak pedig: a tűz eloltása, illetőleg elharapozásának meggátlása — műnyelven — localizálása.

Kitűzött czélunkat nem tévesztettük szemünk elől a lefolyt évben sem, az arra való törekvés a mi állandó feladatunk és feladatunknak megfelelően folytonos törekvésünk vala. De meg kell vallanom, hogy az eredmény törekvésünkkel nem áll egyenlő arányban; czélunk föltételei t. i. a tüzörsegi intézmény rendszeres volta és szabályszerű felszerelése hiányozván és a tagok szakszerű képzettsége sok kívánni valót hagyván fenn.

Tüzörsegi intézményeinknek hiányai:

1-ször megfelelő helyisége, főként pedig őrtornya nincs;

2-ször az őrségi szolgálat csakis a nyári hónapokra szorítkozik, és

3-szor azon szolgálatot egyletünk működő tagjai korántsem teljesítik a kellő pontossággal és rendszeren.

A működő tagok szakképzetségének hiánya a szakszerű oktatás, melyben őket mászoház nélkül lehetetlen részesíteni.

rendelkezik, miért nem dolgozza és dolgozza ki tanítványait számára megfelelő kézikönyvben; miért kinlódik és kinozza tanítványait oly tankönyvekkel, miknek ugy a tartalomban, mint az előadásban mutatkozó fogyatkozásait a legvilágosabban látja? Hány-szor megtörtént Lötével — s történik másokkal is — hogy azt, mit a tanítvány egészen a tankönyv szerint mondott, nem hagyhatta helyben, mert valóban nem volt jól és szabatosan mondva. Természetesen, e mulasztás oka több, a mi akaratumkon kívül álló körülményben is keresendő, pl. a mi elszigetelt kisvárosi helyzetünkben, mely alig engedti reménylenünk, hogy kiadót találunk; különösen Lötére nézve még az is felhozható, hogy tankönyvek készítésére az övéből kevésbé zaklatott viszonyok és hosszabbra nyuló életremény kívántatott volna. Azonban mindezen akadályok nem volnának legyőzhetetlenek és az is igaz marad, mit hajdan épen Lőte b. e. előde, néhai Kasza Dániel hasonló sürgetésemre válaszolt: igaz, csakhogy arra egy kicsivel több ambitio kellene!*

„De mortuis nil, nisi verum.“ Lőte tanítói működéséről szólva nem hallgathatok el egy széles körökben elterjedt panaszt, t. i. hogy tanítványaitól igen sokat követelt és a tanjegyek kiosztásában tulszigoru volt. A panasz első része való. Bizony ő csak a teljesen tiszta tudással és minden ízében szabatos előadással volt megelégedve; de neki volt joga ilyet követelni, mert tudott ilyet közölni. Nem mentségül, mert erre nem szorult, de magyarázatul felelevenitem a már említett bucsubeszéd találó szép jel-

* Hogy Lőte az irodalom terén sem volt télen, ennek tanúbizonysága több nyomtatásban is megjelent dolgozata, pl. Székfoglalója, több népszerű felolvasása, tanügyi czikkei, bírálatai, dolgozatai a „Zeitschrift f. math. u. naturwissensch. Unterricht“ ez szelapba; továbbá hátrahagyott kéziratai: Ábrázoló mértan, Egészlet, Neutere Geometrie, Csillagászat, Mennyiségtani jegyzetek, Iskolai példák, Bolyai János Appendixe, stb.

Tudom jól, tis nem adta elő magy években sem — hiányait az oltás és tette volna, de olya vetkezhett volna, már pedig nekünk hogy az bármikor

Megengedem, mellet sem lehet zelitni, mint a hog hiányokon az adott segíteni: az egyleti kentése és szigorú mint a tapasztalás b hatnak! Azon hián orvoslását csakis tüzörsegi rendszer állandó tüzörök alk tésével lehet elérni

Ezen reformo nul szükséges, hog újból megindittassa sanak.

Az elapadott sági díjak s az eg ezimeken nem volt b. mint a sorozhatn gályét is, a menny a mult évben, de valamennyi az 188 összegek azonban

Egyébiránt a az azokhoz szüksé folyó évben minde kedett alapító és p vező eredménynye pártoló tag lépés nyári mulatságot hó 8-ára egy más Nagy-Enyed város

1-ször a hát

2-szor egy id

rajz és költségre anyagok díjtalan

3 szor azirá

forintnyi fizetését tekintve, hogy ren karra nézve, a zen fontos tényezője a lasokat érdekesebb emeli, a tagok ked élenkíti.

Parancsnoks kéréseinek teljesit nemes tanácsa, ill ságától, jogérzetét annál inkább műv nak az eddiginél tetemesebb anyag Enyed város pó erőfeszítésünk dac

Egyletünk parancsnoksági it még azon közelel közgyűlés elé, az jesztessék azon a

lemzését: „a szá rajját, és a meg és ítélte a tudá nál. Magadnál tudást ép oly r Magadrol szerett mérték vala sem

Az is való dalom után sok séget főiskolánk Lehet, hogy az nye szerint az e szokáshoz mérte első sorban a tö zett követelmény hogy az a tud valóság és a tap követel. mert m azon vagyonos i nem csak általán és érettségi bizo korlati életpályán is vállalkoznék. megkezdte a tö respectálását, azo intézetben egyar azok sorába tud életsükség köve De itéljünk bá

gabirák, városi polgármesterek és rendőrkapitányok. megyei főorvos stb. jelenlétében kir. tanácsos alispánunk elnökelete alatt tartott értekezlet után felülvizsgálatát megkezdte; 14-én a min. tanácsos ur a magyarigeni és alvinezi. Klima főállatorvos a nagyenyedi. Bőjte áll. állatorvos a marosújvári járásokban vették az állategészségügyi intézkedéseket felülvizsgálat alá. 15-én az összes kormányi kiküldöttekből álló bizottság jelenlétében felülvizsgálatot a Nagyenyed város területén fogatosított állategészségrendőri intézkedések, vágóhid, vasuti állategészségrendészet, vásárrendészet, vágólajstromok, marha- és lólevel jegyzőkönyvek stb. s mint örömmel értesülünk, ugy Nagy-Enyeden, mint Gyulafehérvárt és az említett járásokban az állategészség rendőri intézkedések mikénti fogatosításával teljesen meg volt elégedve. — Az állatorvosok csekély számát tartotta a min. tanácsos ur legnagyobb és egyetlen hiánynak, s tekintettel az állattenyésztés kiterjedt voltára. ő méltósága kiltásba helyezte, miszerint kormányi uton intézkedés fog tétetni aziránt, hogy a közlekedésben legalább Abrudbányán, Gyulafehérvárt, Nagy-Enyeden, Vizaknán és Marosújvárt állatorvosi állomások rendszeresítsenek. — Midőn ezen állattenyésztésünket közölről érdeklő örvendtes nyilatkozatot regisztráljuk, nem tehetjük, hogy azon nézetünknek kifejezést ne adjunk, miszerint a rendszeresítendő állatorvosi állomások valamelyike, s tekintettel Vizaknának Nagyszebenhez való közel fekvésére, nem habozunk kimondani, hogy Vizakna helyett Balázsfalvára volna rendszeresítendő.

— **A nagyenyedi önk. tüdőoltó egyesület évi rendes közgyűlését,** melyet volt érdemes főparancsnoka, néh. O. Veress Gábornak május havában történt elhalálózásával előbb nem tarthatott meg, e hó 11-én tartotta meg nagy-számú rendes és pártoló tagok jelenlétében. — A gyűlést Vajna Károly alparancsnok nyitotta meg érdekesen összeállított jelentése felolvasásával, melyet külön közlünk. — Mint már előre jelezve volt, e közgyűlésen kívánta az egyesület új főparancsnokát megválasztani, hogy a megválasztandó főparancsnok az egyesület, régi jóirnevehez méltóan ismét működésre szólítsa, a gyakorlatok tartását a tagok kiképzését kezébe vegye. Nem is késett soká gondolkodni a főparancsnok személye felett, hisz kit a tagok bizalma e tisztelt kívánt felruházni, az egyesület tagja ma is alakulása óta. Azonban, hogy egyesületi szabályainknak is elég tésésék, az általános „éljen Vajna Károly főparancsnok“ felkiáltások daczára is a páris-almáját szavazással kellett elnyerni. 74 szavazó közül 73 szavazattal Vajna Károly bajtársunk mindnyájunk obajára el is nyerte, kit Kovács Gyula polgármester a legszívélyesebb szavakban üdvözölt, mire az új főparancsnok hivatását mélyen átérző válaszszaal felelt. — A gyűlésen lefolyt tárgyak közül megemlitem a szertár és pénztár vizsgálatáról tett jelentés eredményét, mely szerint a szertár vagyona tesz szerelvényekben és hangszerekben 5219 frt 74 kr értéket; a pénztári bevétel év folytán 573 frt 85 kr, kiadás 502 frt 41 kr, pénztármaradék 71 frt 44 kr. — az általános érdeklődés mellett lefolyt gyűlésből, a zenekar harsogó indulója mellett azon hó ohajtással távoztunk el, hogy adjon Isten újonnan választott főparancsnoknak erőt és kitartást új életet önteni az egyesületbe. — Egy tüzoltó.

— **A Váradi-féle kút** kitaraktatására 20—20 kr adtak: Székely Ferencz tanár, Herepei Károly tanár, P. Sándor Miklós, Ludvig János, Szőke István, Fánta József, Polony Domokos, Bauer Antal, Czirner József, Greger Jakab, Málnási Lajos, Kovács József, Derzsy Lajos, Király Miklós, Sajtó Károly, Papp Gyula, Willeszdlffer József, Sz. Sándor Miklós, Kún József ifj., Csenedőrség, Papp Péter, Ungerpek Miklós, Polyovich Sándor, Straub János, összesen 24-en 4 frt 80 krt. Kúttakarítás 4 frt, egy pléh ivókannához (Bauer Antal ur adománya, lakatos munkával 80 kr. — Nagyenyed, 1886. július 24. D a n e s S a m u.

— **A sétatéren építendő táncz helyiség alapja** javára a nagyenyedi kereskedő ifjuság folyó évi augusztus 1-én zártkörű nyári mulatságot rendez. Belépti díj 50 kr. A közönség tömeges támogatásába ajánljuk.

— **Az abrudbányai m. kir. postahivatal folyó év július hó 1-én II. oszt. kincstárvá alakítottván át,** — a közmunka- és közlekedésügyi m. kir. miniszterium ezen postahivatal vezetésével Harlin Vilmos II. oszt. postasegéditiztet bízta meg.

— **A marosújvári műkedvelő társulat** aug. hó 14-én az ottani „Liget“ parkjának ez alkalomra csinosan kidiszított tánczteremben jótékonycélu nyári tánczvizgalmat rendez 50 kr belépti díj mellett.

— **A esütörtöki erős vihar** reggeli 8 óra tájt nemcsak nálunk, de a Hegyalján is nagy elsötétülést okozott s erős menydörgéssel s lecsapásokkal járt. Délután a Hegyalján még borzadalmasabb vihar vonult el hó esővel s Sárdon ártalmatlan jégesővel. Ezek valamelyike Torocz-kót is érintette s itt — mint hírlík — áldozta is volt, mert a toronyba villám csapott s az épen ott tartózkodó harangozóit agyonstjította. A szerencsétlennek hat neveletlen gyermeke maradt bátra.

— **Az E. M. K. E. közlebbi választmányi ülésén** jutott szélesebb körű tudomásra egy oly nemes tett, mely arról tanuskodik, hogy annyit ócsárolt korunkban s szerény viszonyok közt élő embereknél mily gyökeret verhet az önzetlen felebarátai szeretet. Ugyanis a tárgyalás folyamán felmerült, hogy G ö n c z i S á n d o r marosújvári bányamunkás 20 év lefolyása alatt tíz különböző nemzetiségű és vallású árvaságra jutott gyermeket fogadott fel s részessített hazafias érzelmű oktatásban és nevelésben. A gyermekek közt 1—2 évesek is voltak, kiket az özvegyiségre jutott élemedett kora férfi csak a legnagyobb önmegszorítással tudott felnevelni. A választmány ezen nemes emberbarátnak szűk anyagi körülmények közt tanusított jótékonyágát s hazafias törekvését méltányolván, elismerő okirat s 50 frtnyi jutalmazást szavazott meg részére. Mi

pedig ohajtjuk, hogy Gönczi Sándor még nagyon sokáig folytathassa kulturhivatását s jó szívéért megérdemlett közbeesülésben részestüljön.

— **Gyújtó villámütés.** E hó 5-én erős jégvihar vonult el a galdi határ felett, s ekkor a báró Kemény László utszéli fogadóájába becsapott a villám s az épületet a sűrű zápor daczára teljesen elhamvasztotta. A háziakon kívül mintegy 40—50 kapás s nehány utas is tartózkodott az épületben és eresze alatt; ennek daczára senkinek sem esett baja, csupán egyik kapás kezéből sodorta ki s dobta messzire a kapát. Az épület meggyulását a beunlevők észre sem vették, míg a fogadós — ki a szintén tüzet fogott szinből borja megmentésével vesződött — be nem rohant s a beunlevőket menekülésre fel nem szólította. Babonától lenyügözve, oltásra senki sem gondolt, s a helyszínen megjelent báró még arra is csak nagy nehezen bírhatta őket, hogy a szegény fogadósok némi ingóságát megmentse.

IRODALOM.

— **Ráth Mór** neve első marad könyvkiadók között, akár a művek belbessét, akár a jó írók számát, akár a kiállítás esinját tekintünk. Jó írás, finom tapintat az, mely e tekintetben vezérli azon, szem elől soha sem tévesztett törekvés mellett, hogy a magyar nemzeti irodalmi fejlesztésnek jó szolgálatokat tegyen még áldozatok árán is. — Shakespeare, Turgenjev, Eszöv, Horváth Mihály és Jokai nevei állanak egymás mellett, nemcsak mint irodalmi kitünőségek, hanem mint nemzeti nagyságot jellegző írők is. — Shakespeare örökbeesü illusztrált színműveinek immár 4. fizete jelent meg: „Antonius és Cleopatra.“ Egy fizet csak 40 kr. — Turgenjev orosz társadalmi életet fest, de oly alakokkal és oly eszjáratt tüntetve fel, minót az igaz ember jellemét a félműveltség és ferde nézetek képzésel között mindenütt, nálunk is, eleget találunk. „Dimitri Rudin“ színe e regény 2-ik fizetének, ára 60 kr. — Eszöv s „Karthausi“ járt immár a „9-ik“ kiadásban veszi az olvasó, jelöl azon köztetsésnek, melyet e fenséges költői mű ébresztett. Ara 3 frt, fizetként 40 kr. — Horváth M. „25 év Magyarország történetéből“ című munkája a nemzeti ébredés korszakát festi híven, tanulságosan. Ismerje meg mindenki. 3-dik kiadás 20 fizetben fog megjelenni, egy fizet ára 50 kr. — Jokai „Életemből“ című alatt pompás képeket tár az olvasó elé, 2-ik fizetének ára 40 kr. — És végül Ráth Mór törvénykiadásait valóban nagyon emeli a sok jeles kommentátor, kik a „Törvényhatóságokról“, ára 50 kr. — a „Fegyelmi eljárásról“, ára 20 kr. — a „Közsegekről“, ára 60 kr. — s a „Népfelkelésről“ ára 20 kr. — szöve törvényeket könnyebben érthetővé teszik. — Magrendelhetők W o k á l J á n o s könyvtárában Nagyenyeden.

— **A „Pesti Hírlap“** a közönség által oly igen kedvelt, közhasznu rovatát július hódt kezdve ismét gyarapította egygyel, úgy hogy ma már minden szerdán „Kortársi Újság“, minden pénteken „Gazdasági Újság“ s legújában minden esütörtökön „Házi Tanácsadó“ című melléklapokkal jelenik meg. Így egyestől ezen, a magyar közönség által oly példátlan mértékben elköltött, naponta több mint huszezer példányban megjelenő napilapnak a hasznost a mulatnissággal, mert a politikai és társadalmi kérdések pártatlan, komoly és beható fejtegetése mellett a Pesti Hírlap kiváló súlyt fektet a mulatnisságra, s ez épen az, mihez egy más magyar lap sem versenyezhet vele. Ehez járul az összes napilapok közt kétszetelemű legzavagabb hírovtata s a sok eredeti távirati tudósítás; mind oly előnyök, melyeket az olvasóközönség nem becsülhet meg eléggé s megis könynyen hozzájuthat, mert a Pesti Hírlapnak rendkívüli elterjedése mellett rendkívüli az olcsósága is: egy hóra 1 frt 20 kr, negyedévre 3 frt 50 kr, s az előfizetés a hó bármely napján kezdhető. Mutatvány-számokat is küld a kiadóhivatal (Légrády testvérek Budapest, Nádor-utca 7. sz.) egy hélig ingyen és bérmentve.

Szerk. üzenetek.

D-y T-ez. Népiesebb nyelven s nem régi tankönyv modorban kell írni az ilyest. Az első részt közölni fogjuk; a folytatásban kérjük figyelni a stylna.
Verespatak. A ref. templom ügyét jövő számban.
N. Esküillő. Versünk bőven van. Levelezést kérünk.
Nagykanizsa. Verse kritika alatt áll. Várjuk ígörete beváltását, mi sokkal jobb lesz a versnél.
Több beküldött közleményt tér szűke miatt csak jövő számbunkban adhatunk.

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG:

DR. MAGYARI KÁROLY
SZILÁGYI FARKAS TÖRÖK BERTALAN
 Kiadó-tulajdonos **WOKÁL JÁNOS**

Sz. 1870—1886.
 tkvi

Arverési hirdetmény.

A n-nyedi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság részéről közzé tétetik, hogy a kir. kincstár végrehajtható 165 frt 61 kr töké, ennek 6 % kamata, 67 frt 90 kr eddigi költség követelésének kielé-

gítése végett végrehajtást szenvedők Ávrám Zahariának a vadveremi 73. számú telekkönyvben A-+ 2. 4. 6. 7. 8. 12. 14. 19. és 20. rendű 1830. hrsz. szölöt 52 frt és az 1843. hrsz. szölöt 32 frt szölődésmsu váltáság terheli, 308 frt megállapított kikiltási árban Vadverem község elöljárósági helyiségében 1886. évi augusztus 6-án délelött 10 órákor tartandó nyilvános árverésen kikiltási áron alól is eladatulnak.

Venni szándékozók köteleseka kikiltásti ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t-cz 42. §-jelzett árfolyammal számított óradékesnek nyilvanított értékpapirokban a kikiltott kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló az árverezés jogöröre jutása után 2 egyenlő részletben 30, 60 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz befizetni.

Különbön az árverezés megállapított feltételei alólirt telekkönyvi hatóságánál a hivatalos órák alatt és Vadverem község elöljáróságánál megtekinthetők.

A kir. járásbíróság, mint tkkvi hatóságtól.
 Nagy-Enyeden, 1886. június 17-én.

Erdélyi magyar ipar!

Van szerencsém a helybeli és vidéki t. gazdaközönséggel tisztelettel tudatni, hogy erdélyi gyártmányu jóhírű Kudsiri **ÖNTÖTT ACZÉL KASZAIM** megérkeztek. Jóságukért a gyár, valamint magam is felelősséget vállalok s az esetleg jónak nem talált használat után is, minden felülfizetés nélkül, kieserélem.

A n. é. közönség figyelmébe ajánlom igen nagy mennyiségben érkezett, minden külföldi hozatalnál előnyösebb, igenfinom, zamatos **KÁVÉIMAT:** Cuba 5 kiló 7 forint, II-od rendű 6 frt 60 kr. Gyöngykávét kilója 8 forint.

Egy jó karban levő, 2 lóerejű **Cséplőgép** vasjargánnyal, szalmarázó- és szellőrostával igen jutányos árban, esetleg részletfizetésre is eladó!

Bisztritsány Lajos.

Andel J.-féle
 új felfedezett
tengertuli por

pusztít poloskát, bolhát, srábot, molyt, oroszbagárt, legyet, hangyát, pinzebogárt, madármolyt, egyáltalában mindennemű rovar, — majdnem természetfölötti gyorsasággal és biztossággal, — oly formán, hogy a létező rovarokléteiből még csak nyoma sem marad annak. Valódi minőségben és olcsó áron kapható:

Prága
Andel J.-féle gyögyfűkereskedésben
 „a fekete kutyához“ Huss-utca 13.
 Nagy-Enyeden ifj. WINKLER JÁNOS ur vegyes-kereskedésben. 7-12

Arlejtési hirdetmény.

Alsó-Fehérmegye közigazgatási bizottsága folyó évi június hó 14-én tartott ülésében 586. szám alatt hozott határozatával a Nagyenyed-felenyed-remetei ut I-ső szakaszának kiépítésénél 2694.63 köbméter földásási munkálatnak 557 frt 78 kr költség összeggel vállalati uton leendő kivitelét engedélyezte.

A fenn említett munkálat fogatosításának biztosítása czéljából az **1886. évi augusztus hó 9-ik napjának délelötti 10 órájára** az alsófehérmegyei m. kir. állampítészeti hivatal helyiségében tartandó zártajánlati és szóbeli versenytárgyalás hirdettetik.

Versenyezni ohajtók felhivatnak, hogy ezen munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap délelötti 10 órájáig az alólirt hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezett irásbeli ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki műveletek és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Az alsófehérmegyei kir. államépítészeti hivatal

Nagy-Enyeden, 1886. július hó 23-án.

Ny. Wokál János gyorsajtóján Nagy-Enyeden.

Egy kérdés.

(B.) Ország elözték meg az új üzés szabadságának — korlátozás megszoritása kép iparosaink többszempontjából, biztosítására, részhető apasztása, nélküli biztossabb nek vélt, azt orjuttatni igyekezett SS-ai mutatják, azt mutatja, hog

A jó erede kell becsülünk, rövid idő alatt között, minőbe badság folytán. elég hamar kitölt bajt, mielőbb se

Az ipartörv talmazza, hogy kerti és mezei kek kivételével csak a helysítva eladn

Ettől az int s ime az ország Újabb időben a mal lettek enged község megnye 4-ed rendű esilött asztalos va

Ugy szer

Ugy sz
 Mi sz
 Mi az
 Alvó
 Vagy
 Az e
 Elróp
 Ki m
 Ha a
 A tal
 Az a
 Az ó
 Nagy
 Nem
 Lesz
 Könn
 Ha n
 Hulló
 Az a
 Oltha
 Üzre
 Oda
 Hogy
 Még

Egy

Tisztelt sz méltóztassanak